บทความวิชาการ :

AI Generative Dynamic (EP.1)...

พลวัตเอไอการอยู่รอดของนายจ้างและมนุษย์เงินเดือน

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์
ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ
รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย
วันที่ 10 พฤศจิกายน 2569

ฉากทัศน์กระแสเอไอมาแรงพัฒนาไปไกลเก่งและฉลาดสามารถทำงานที่ซับซ้อนด้วยราคาที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายยกระดับกลายเป็นโลกาภิวัฒน์ แต่เดิมสมาร์ทเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ ทั้งระบบออโตเมชั่น โรโบติกหุ่นยนต์อัตโนมัติรวมถึงเอไอ ส่วนใหญ่ใช้ในภาคการผลิตที่ลักษณะการทำงานแบบ “Process Continuous” คือ มีกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องคล้ายกับลักษณะสายพานการผลิต ต่อมาเริ่มนำมาใช้ในงานบริการ เช่น สถาบันการเงินทำให้ตู้เอทีเอ็ม (ATM) ลดบทบาทเพราะสามารถใช้จ่ายเงินผ่านสมาร์ทโฟนและกำลังต่อยอดไปสู่ Virtual Banking ซึ่งเป็นธนาคารไม่มีสำนักงานและคนทำงาน การใช้ AI ในภาคโลจิสติกส์ที่ชัดเจนคือคลังสินค้าอัตโนมัติซึ่งแทบไม่ต้องใช้คนและรถโฟลค์ลิฟ

แนวโน้มโปรแกรมเอไอจะมีบทบาทเข้ามาใช้ในกระบวนการทำงานเกือบทุกคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและธุรกิจตั้งแต่รายเล็กไปจนถึงรายใหญ่ ประการสำคัญ “ Small AI” มีราคาที่จับต้องได้สามารถตอบโจทย์การทำงานได้คุ้มค่ามีการนำไปใช้ในสำนักงานต่างๆ สามารถเพิ่มผลิตภาพแรงงานและประสิทธิภาพสูงลดการพึ่งพาแรงงาน ขอยกตัวอย่างเช่น การรับออเดอร์ทางอีเมล์จากลูกค้าเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลลูกค้าหรือทำงานร่วมกับโปรแกรม ERP ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ด้านการบริหารจัดการองค์กรซึ่งเอไอจะอ่านเท็กซ์ไฟล์และแปลงเป็นแผนการทำงานและสั่งการสายการผลิตโดยเชื่อมต่อไปยังธุรกิจในโซ่อุปทานโดยเฉพาะสามารถออกใบปุ๊กกิ้งรถบรรทุกเพื่อจัดส่งสินค้าไปตามจุดหมายปลายทางที่ต้องการ นอกจากนี้งานหลังบ้านประเภทต่างๆ เอไอสามารถบันทึกการเบิกจ่ายและสินค้าคงคลัง-พื้นที่คงเหลือ ตลอดจนการออกใบแจ้งหนี้ประเภทอินวอยซ์และ “Debit Note” อีกทั้งสามารถบันทึกบัญชีออกงบกำไรขาดทุนและงบดุล

มีการประเมินว่าเอไอที่นำมาใช้ในภาคธุรกิจสามารถลดการใช้แรงงานได้มากกว่า 1 ใน 4 แต่จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขอบเขตการใช้งาน การทำงานของเอไอเก่งและฉลาดมากขึ้น สามารถทำงานที่ซับซ้อนไม่จำเป็นต้องเป็นงานที่ทำซ้ำๆ ขึ้นอยู่กับการออกแบบการใช้งานเกี่ยวข้องกับการป้อนคำสั่งให้เอไอ “Prompt Engineering” เพื่อให้เอไอจำและเข้าใจการทำงานซึ่งปัจจุบันมีซอฟแวร์สำเร็จรูปให้เลือกมากมายในราคาที่สามารถจับต้องได้ ขอยกตัวอย่างโปรแกรมเอไอยอดฮิต เช่น ChatGPT (โมเดลตระกูล GPT-6), Microsoft Copilot, ขณะที่ Gemini 3.5 Flash ที่เหมาะกับการทำงานร่วมกับแอปพลิเคชั่นต่างๆ ที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน ส่วน Claude Opus 5.5 ของ Anthropic เป็นโมเดลรุ่นใหม่ที่เด่นด้าน “Agentic Coding” สำหรับ Muti-Agent AI หรือการใช้เอไอมากกว่าสองตัวแบ่งบทบาทการ

ทำงานกำลังนำมาใช้กับงานที่ซับซ้อนมากขึ้น ขณะที่ AI Chatbot สามารถพูดคุยโต้ตอบ “Line-อีเมล์” ใช้แทนพนักงานคอลเซ็นเตอร์และพนักงานประชาสัมพันธ์ซึ่งบอกได้ว่าใช้งานได้จริงโปรแกรมเอไอที่กล่าวใช้งานง่าย หากไม่ใช่โปรแกรมเมอร์ไม่จำเป็นต้องมี AI Skill

กรณีศึกษาสหรัฐอเมริกาและยุโรปมีการใช้เอไออยู่ในขั้น “Advance Best Practice” ผลที่ตามมาคือการปรับลดคนในองค์กรทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่ชัดเจนคือบริษัทที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี สถาบันการเงิน สื่อสารมวลชน อุตสาหกรรมบันเทิง ฯลฯ ที่เป็นข่าวอยู่ในขณะนี้คือบริษัทชื่อดังด้านไอทีและซอฟแวร์ขนาดใหญ่ของโลกมีการปรับลดคนที่เดียวมากกว่า 8,000 ตำแหน่ง จนหลายประเทศในยุโรปมีการประท้วงและจลาจลเป็นภาพที่ปรากฏ แม้แต่ IMF และธนาคารโลกรวมทั้งองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ต่างออกมาแสดงความกังวลว่าโลกกำลังเข้าสู่ยุคการเผชิญหน้ากับเอไอ (AI Exposure) ซึ่งคุกคามตำแหน่งงานและการจ้างงานรุนแรงครั้งใหญ่สุดของศตวรรษที่ 21 หากเปรียบเทียบเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมยุค 4.0 ซึ่งยังคงต้องใช้แรงงานคนเป็นผู้ควบคุมและสั่งการ ขณะที่เอไอทำงานสามารถพัฒนาตัวเองและแก้ปัญหาข้อติดขัดโดยไม่ต้องอาศัยคน

ต้องเข้าใจว่านายจ้างหรือสถานประกอบการที่ยกระดับการทำงานโดยใช้เอไอเป็นหัวจักรขับเคลื่อนธุรกิจวัตถุประสงค์ไม่ใช่เพื่อการขจัดกำลังคน เหตุผลที่สำคัญคือเอไอส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานทั้งด้านประหยัดจากเวลาและประหยัดเชิงต้นทุนสามารถเพิ่มผลิตภาพที่ดีกว่าทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ปัจจัยสำคัญคือการคืนทุนจากการลงทุนด้านซอฟต์แวร์ได้อย่างรวดเร็ว **ประเด็นที่ต้องเข้าใจคือความสัมฤทธิ์ผลของการใช้เอไอคือต้องลงทุนกับคนควบคู่กับการลงทุนด้านซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์**

กรณีประเทศไทยแนวโน้มสถานประกอบการทั้งรายเล็กและขนาดใหญ่มีการเร่งตัวนำเอไอในรูปแบบต่างๆ เข้ามาใช้ในการทำธุรกิจเนื่องจากเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนคุ้มค่าต่อการลงทุน ผลข้างเคียงการนำเอไอมาใช้ในการสายการผลิตตลอดจนภาคค้าส่ง-ค้าปลีก งานที่เกี่ยวกับโลจิสติกส์ ร้านอาหารและงานในสำนักงานทั้ง Front Office และ Back Office ส่งผลทำให้ตำแหน่งงานที่ใช้คนลดลงหรือ “หายไป” กลายเป็นว่าเอไอเป็นภัยคุกคามและสร้างบาดแผลต่อตลาดแรงงาน (AI Pain Point) ทำให้อนาคตอันสั้นแนวโน้มการสูญเสียตำแหน่งงานของมนุษย์เงินเดือนอาจกลายเป็นปัญหาทั้งระดับครัวเรือนและประเทศ

ภัยคุกคามจากการเข้าสู่ยุคพลวัตเอไอหรือ “Generative AI Dynamic” ภาคธุรกิจไม่รับคนเพิ่มไปจนถึงลดกำลังคน ผลกระทบครอบคลุมตั้งแต่ผู้ที่กำลังเรียนในมหาวิทยาลัยหรือวัยหางาน-แรงงานใหม่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีซึ่งไม่ใช่อยู่ในสายวิชาชีพอาจได้รับผลกระทบจากทักษะที่เรียนมาไม่ตอบโจทย์ปัจจุบันและอนาคต ผลกระทบภัยคุกคามจากเอไอครอบคลุมมนุษย์เงินเดือนทุกวัย-ทุกเจน โดยเฉพาะ “Senior Worker” อายุ 45 ปีขึ้นไปอาจมีความเสี่ยงถูกเลิกจ้างด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สมัครใจลาออกหรือ “Early Retirement” บางธุรกิจไม่ใช้การปลดทันทีอาจเลือกใช้การโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่ (Job Transfer) หรือให้ทำงานที่บ้าน “Work From Home” โดยลดชิ้นงานและทยอยปรับลดค่าจ้างในที่สุดตำแหน่งงานที่เคยทำหายไป

ที่กล่าวอย่าได้วิตกกังวลเพราะการใช้เอไอของภาคธุรกิจอย่างจริงจังอาจต้องใช้เวลามากกว่า 3 ปีข้างหน้า ปัจจุบันเสถียรภาพตลาดแรงงานไทยยังดีกว่าหลายประเทศไม่มีสัญญานการเลิกจ้างผิดปกติอัตราการว่างงานของสนง.สถิติแห่งชาติเพียงร้อยละ 0.9 จำนวนแรงงานประกันสังคมมาตรา 33 คงที่อยู่ในระดับสูงประมาณ 12.29 ล้านคน อัตราว่างงานร้อยละ 2.47 ปัจจัยส่วนหนึ่งอาจเกิดจากภาคส่งออกช่วง 9 เดือนขยายตัวได้สูงถึงร้อยละ 19.5 ทำให้ช่วยพยุงรักษาการจ้างงาน อย่างไรก็ตามกระแสเอไอมาแรงและมาแน่คงต้องเตรียมรับมือกับผลข้างเคียงเหมือนที่เกิดในหลายประเทศ ล่าสุดทาง OECD และสภาพัฒน์ฯ (สศช.) เห็นสอดคล้องว่าจำเป็นที่จะต้องนำเอไอเข้ามาเป็นหัวจักรขับเคลื่อนยกระดับผลิตภาพแรงงานเพื่อผลักดันการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ (GDP) โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 14 (พ.ศ.2571 – 2575)

สภาวะที่กำลังเข้าสู่ยุคพลวัตเอไอการปรับตัวเพื่ออยู่รอดต้องทำทั้งนายจ้างซึ่งหมดยุคเถ้าแก่ด้วยการ “Business Renew/Business Reform” **สำหรับนายจ้างการปฏิรูปธุรกิจให้กลับฟื้นขีดความสามารถใหม่เริ่มต้นต้องยกเครื่องตัวเองหมายถึงตัวเจ้าของแล้วค่อยยกเครื่องธุรกิจ** ประการสำคัญคือการปรับรูปแบบธุรกิจให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่โลกเข้าสู่ยุค “Generative AI” เป็นโจทย์ใหม่และโจทย์ยากทำให้รูปแบบการแข่งขันเปลี่ยนไปจากอดีต บางผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอาจหายไม่เป็นที่ต้องการ การบริหารธุรกิจยุคใหม่ต้องเข้าใจหลักบริหาร “Resilience Management” คือให้ความสำคัญต่อการบริหารความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ขณะที่ลูกจ้างต้องปรับตัวด้วยการสร้างจิตสำนึกใหม่ทำตัวให้มีคุณค่าหรือ “Value Mindset” ไม่ใช่แค่ปรับทักษะ Upskill/Reskill เสมือนเป็นยาครอบจักรวาลซึ่งใช้ไม่ได้ผลกับเอไอจะไปพัฒนาทักษะอะไรเนื่องจากงาน/ตำแหน่งที่เคยทำหายไป มนุษย์เงินเดือนไม่ว่าจะทำงานในตำแหน่งใดแม้แต่ CEO ซึ่งไม่ใช่เจ้าของล้วนถือเป็นลูกจ้าง ต้องเข้าใจว่าโจทย์การจ้างงานกำลังเปลี่ยนไปเพราะการเข้ามาของเอไอทำให้ตำแหน่งงานหายไป หากต้องการอยู่รอดคือต้องปรับตัวเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง คาถาสำคัญคือทำตัวให้มีคุณค่า “Value People” หรือไม่เป็นต้นทุนส่วนเกินโดยเฉพาะอย่าเป็นมนุษย์หมดไฟหรือกลายเป็นขยะในองค์กรต้องทำให้นายจ้างเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าว่าเป็นบุคคลที่มีประโยชน์อาจสามารถรักษาตำแหน่งให้ยั่งยืน ...

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
ดร.ธนิต โสรัตน์